

Mytologia iholla

- tatuojan Ella Nykäsen teosten ja John Bauerin kuvitusten välisistä yhteyksistä

Sini Puukko
Kandidaatintutkielma
Median-, musiikin- ja taiteen tutkimus, taidehistoria
Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos
Humanistinen tiedekunta
Turun yliopisto
Joulukuu 2025

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä

Kandidaatintutkielma

Tutkinto-ohjelman nimi, oppiaine

Median-, musiikin- ja taiteen tutkimus, taidehistoria.

Sini Puukko

Mytologia iholla – ikonografinen tutkimus tatuojan Ella Nykäsen teosten ja John Bauerin kuvitusten välisistä yhteyksistä

Sivumäärät: 32 sivua

Kandidaatin tutkielmassani tarkastelen tatuojan Ketunleipä eli Ella Nykänen (1997-), taiteellista ilmaisua taidehistoriallisesta näkökulmasta. Nykäsen tuotanto ammentaa pohjoismaisista mytologioista ja kansantarustoista. Sen visuaalinen tyyli kytkeytyy nähdäkseni John Bauerin (1882–1918) kuvituksiin. Tutkimukseni sijoittuu risteykseen, jossa nykyinen tatuoinnin visuaalinen kulttuuri kohtaa varhaisen 1900-luvun pohjoismaisen kuvitusperinteen.

Tutkimuskysymykseni ovat, kuinka Nykäsen visuaalinen tatuointityyli rakentuu pohjoismaisen kansantaruston ja kuvitustradition pohjalta, sekä millä tavoin hänen tatuointikuvastonsa asettuu suhteeseen taidehistorian traditioita. Tutkimukseni käsittelee myös identiteetin ja tatuoinnin merkitystä kansanperinne taruston pohjalta.

Aineistona käytän Nykäsen teoksia (dokumentoitu kuvina) ja haastattelua sekä John Bauerin kuvituksia vertailukohtina. Menetelminä sovellan pääasiassa ikonografista ja tyylianalyyttistä lähestymistapaa

Tutkimukseni osoittaa, että tatuojan kuvamaailma yhdistää perinteisen myyttisen kuvaston ja modernin tatuointikulttuurin esteettiset käytännöt. Tyyliässä korostuu erityisesti Bauerin perinnön vaikutus, mutta se muuntuu uudenaikaiseksi visuaaliseksi ilmaisuksi kehonkuvan kontekstissa. Tämä tutkimus tuo esiin, kuinka tatuointitaidetta voi tarkastella osana taidehistoriallista jatkumoa, sekä kuinka identiteetti voi vaikuttaa taiteellisen tyylin rakentumiseen.

Avainsanat: Ella Nykänen, tatuointi, John Bauer, ikonografia, kuvitus, tatuointitaide

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
1.1	Aiheen esittely, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	4
1.2	Aineisto sekä pohjoismainen mytologia ja kansantarusto taiteessa	5
1.3	Menetelmät	7
1.4	Aiempi tutkimus ja keskeiset käsitteet	7
2	Ikonografinen analyysi Nykäsen ja Bauerin teoksista	9
2.1	Kuvaston tarkastelu mytologian kautta	9
2.2	Tatuointien kokemus	10
3	Tyylianalyysi ja lähiluku	13
3.1	Bauerin ja Nykäsen tyylien vertailu	13
4	Johtopäätökset ja refketointi	18
	Kuvaluettelo	19
	Lähteet	27

1 Johdanto

1.1 Aiheen esittely, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tatuointitaide on viime vuosikymmeninä noussut näkyväksi osaksi visuaalisen kulttuurin kenttää. Siinä henkilökohtainen ilmaisu, estetiikka ja symboliset merkitykset kietoutuvat toisiinsa. Tatuoinnin asema on muuttunut radikaalisti ja siitä on tullut valtavirtaa. Aikaisemmin se oli marginaalinen tai kapinallinen ilmiö, mutta nyt se on siirtynyt osaksi taiteellista ja kulttuurista keskustelua. Nykyään tatuointitaiteilijoita arvostetaan jo laajemmin. Heidän työnsä lähenee taiteen, muotoilun ja käsityöperinteen rajapintoja. Antropoligin¹ Margo Demellon 2000 vuoden kirjassa *Bodies of Inscription, A Cultural History of the Modern Tattoo Community*, 12–15).

Tämä tutkielma keskittyy Bauerin viiden sekä Ella Nykäsen viiden tatuointiteoksen ikonografiseen ja tyyllilliseen vertailuun. Nykäsen teokset edustavat visuaalisesti ja sisällöllisesti omaleimaista tyyliä, joka ammentaa inspiraationsa pohjoismaisesta mytologiasta, kansantarustosta ja satukuvituksesta (Haastattelu, 25.9.2025). Hänen teoksensa muodostavat mielenkiintoisen kokonaisuuden perinteisen myyttisen aineiston ja nykyisen tatuointikulttuurin välillä. Aiheen tutkiminen on perusteltua, koska se tuo esiin sen, kuinka taidehistorialliset ja kulttuuriset traditiot voivat siirtyä ja muuntua uusissa medioissa ja taiteen muodoissa. Tatuointitaiteen kautta voidaan tarkastella, miten vanhat kuvalliset symbolit saavat uuden elämän kehollisessa muodossa. Lisäksi tutkimus liittyy keskusteluun siitä, miten identiteetti, kulttuuriperintö ja kuvallinen ilmaisu näkyvät nykytaiteessa. Tatuointi voidaan nähdä myös kehollisena muistina ja henkilökohtaisena historian merkinä (Suau, 2025, 10–23). Tällaiset tatuoinnit liittyvät usein elämäntapahtumiin, tunteisiin tai identiteetin määrittelyyn ja kantavat muistoja kantajansa mukana ajallisesti ja fyysisesti. Tatuoinnin merkitys rakentuu näin kuvallisen estetiikan, henkilökohtaisen historian ja kehon kokemuksen yhteispeleistä. Kuva ei ole vain esteettinen merkki, vaan myös kehollinen muistijälki, joka kietoutuu elämän hetkiin, tunteisiin ja kertomuksiin (Suau 2025, 10–12).

Tatuointien tarkastelu osana taidehistoriaa edellyttää laajempaa käsitystä taiteen materiaalista ja kontekstista. Perinteisesti taidehistoria on painottanut pysyviä, materiaalisia teoksia, maalauksia, veistoksi ja grafiikkaa, tatuointi rikkoo tämän perinteen kahdella tavalla. Ensiksi sen alusta on elävä ja muuttuva keho, toiseksi kietoutuu läheisesti sen kantajan identiteettiin (Mun, Janigo ja Johnson 2012, 136–148). Tätä kautta tatuointitaide sijoittuu kiinnostavaan jännitteenseen yksityisen ja julkisen, pysyvän ja katoavan välillä (Mun, Janigo ja Johnson 2012, 136–148).

¹ Kirjaa tehdessä, antropologi, nykyään (antropozoologian) tohtori alalla, eli Ihmistieteellinen eläintutkimus.

Tutkimuksen keskeinen tavoite on analysoida, miten Ella Nykäsen tatuointitaide rakentuu suhteessa pohjoismaiseen mytologiseen kuvastoon ja erityisesti taiteilija John Bauerin luomaan visuaaliseen traditioon. Tutkimus tarkastelee Nykäsen ja Bauerin kuvamaailmojen välisiä yhtäläisyyksiä ja eroja sekä miten nämä visuaaliset viittaukset rakentavat tatuointitaiteen merkitystä. Miten Ella Nykäsen visuaalinen tyyli rakentuu sekä millaisia taiteellisia ja kulttuurisia vaikutteita siihen sisältyy? Millä tavoin Nykäsen tatuoinnit liittyvät John Bauerin kuvitusperinteeseen ja laajemmin pohjoismaiseen mytologiaan? Miten myyttinen kuvasto toimii nykyisessä tatuointikulttuurissa ja miten se liittyy yksilön identiteetin rakentamiseen? Näihin kysymyksiin vastaamalla tutkimus pyrkii tuomaan esiin sen, kuinka tatuointitaide voidaan ymmärtää osana taidehistoriallista jatkumoa, jossa vanhat kuvalliset muodot saavat uuden merkityksen nykykulttuurissa.

1.2 Aineisto sekä pohjoismainen mytologia ja kansantarusto taiteessa

Pohjoismainen mytologia ja kansantarut ovat olleet tärkeitä inspiraation lähteitä taiteelle jo pitkään (Luento, Parente-Čapková, 2025; Valkonen, 1984). Niiden tarinat ja hahmot, kuten jättiläiset, peikot, metsän henget, jumalat ja sankarit, ovat tarjonneet pohjaa sekä kirjallisille että kuvallisille kertomuksille (Druker 2020 111–139). Erityisesti 1800–1900-lukujen vaihteessa, kansallisromantiikan aikana, pohjoismaiset taiteilijat hyödynsivät mytologisia aiheita rakentaessaan kansallista identiteettiä ja visuaalista perinnettä. (Luento, Parente-Čapková 2024; Valkonen 1984). Kuten kulttuurihistorioitsija ja tohtori Simon Halinkin toimittamassa teoksessa *Northern Myths, Modern Identities* (2019) todetaan, että pohjoismaisia myyttejä alettiin tuolloin tulkita uudella tavalla. Niitä käytettiin ilmaisemaan modernien kansakuntien arvoja ja yhteistä menneisyyttä. Mytologia toimi siis välineenä, jonka avulla kulttuurista identiteettiä rakennettiin ja vahvistettiin. (Luento, Parente-Čapková 2024; Valkone, 1984). Tämä laaja mytologinen perinne muodostaa myös taidehistoriallisen taustan yksittäisille kuvittajille ja taiteilijoille, joiden teokset ovat vaikuttaneet pohjoismaisen visuaalisen mielikuvituksellisen maiseman rakentamiseen (Valkonen 1984, 10- 278). Tähän sijoittuu myös John Bauer, jonka tuotantoa voidaan tarkastella osana juuri tätä myyttisen kuvaston vakiintumista.

John Bauerin satukuvitukset ovat hyvä esimerkki tästä perinteestä (Druker 2020 111–139). Hänen teoksissaan yhdistyvät mystinen tiheä metsä ja siellä asuvat tarunomaiset olennot sekä melankolinen tunnelma, jotka ovat vaikuttaneet vahvasti pohjoismaiseen kuvakulttuuriin. Bauerin peikot ja metsäolennot ovat yhä tunnistettavia symboleja pohjoisessa mielikuvamaailmassa (Jönköpings museum2024 ; Gunnar 1979) . Olen huomionut että, nykytaiteessa ja populaarikulttuurissa mytologiset aiheet elävät edelleen, esimerkiksi elokuvissa, sarjakuvissa, digitaalisessa taiteessa ja tatuoinneissa. Koen että, ne tarjoavat tavan yhdistää menneisyyttä ja nykyisyyttä sekä pohtia teemoja, identiteettiä, luontosuhdetta ja myyttistä ajattelua. John Bauer (1882–1918) oli ruotsalainen kuvittaja ja taidemaalari. Hänet tunnetaan ennen kaikkea *Bland tomtar och troll* (suom.Tottujen ja peikkojen keskellä) satukirjasarjan kuvituksista (1907–1915). Hän opiskeli Tukholman taideakatemiassa ja sai vaikutteita sekä italialaisesta

renessanssista, että aikansa symbolistisesta kuvataiteesta. Bauer työskenteli Ruotsissa kansallisromantiikan ja symbolismin murrosvaiheessa, jolloin taiteessa etsittiin pohjoismaista identiteettiä ja luonnon merkitystä ihmisen henkisenä maisemana. (Jönköpings läns museum 2024). Taiteessa korostuvat mytologiset ja luonnonläheiset aiheet (Luento, Parente Čapková s.a 2024; Valkonen, 1984). Hänen peikkonsa, metsänhenkensä ja satuprinsessansa ilmentävät sekä lapsuuden mielikuvitusta, että syvempää pohdintaa ihmisen ja luonnon suhteesta. Bauerin kuva maailma loi pohjan pohjoismaiselle satukuvituksen estetiikalle ja vaikutti myöhempiin taiteilijoihin. (Jönköpings läns museum 2024). Hänen teoksensa yhdistävät realistisen luonnonkuvauksen ja mielikuvituksen myyttisen kuvaston, joita huomioideni pohjaltanäen kuvittajien ja tatuojien soveltaneen omiin medioihinsa. Bauerin töille ominaista on valon ja varjon herkkä käyttö, orgaanisten muotojen ja ihmishahmojen yhteensulautuminen sekä metsän mystisen tunnelman vangitseminen (Rech ja Siden, 2020). Hänen työnsä ilmensivät pyrkimystä kuvata 'pohjoista henkeä' yhteyttä metsään, kansanperinteeseen ja myyttiseen ajatteluun (Luento, Parente-Čapková 29.1.2025 ; Valkonen, 1984). Tämä ajattelu resonoi myös suomalaisen nationalismin kulttuurissa ja on edelleen läsnä nykytaiteessa, kuten myös tatuointitaiteen piirissä. Pohtiessani pohjoismaisen kuvituksen traditiota, se ei mielestäni ole vain visuaalinen ilmiö vaan myös kulttuurinen ja ideologinen kerrostuma. Se vaikuttaa siltä, että se ilmentää suhdetta luontoon, kansanperinteeseen ja ihmisen paikkaan maailmassa. Kuvallisen perinteen siirtäminen tatuointitaiteen kontekstiin saa uudenlaisen, intiimin ja henkilökohtaisen merkityksen.

Ella Nykänen on suomalainen tatuointitaiteilija, jonka tyyli erottuu herkkyuden, yksityiskoh-taisuutensa ja mytologisten viittaustensa ansiosta. Hänen tatuointinsa yhdistävät orgaanisia muotoja, olentoja ja tunnelmallisia kuva maisemia, jotka muistuttavat satumaailmaa. Hän on kouluttautunut Lahden muotoiluinstituutissa, graafisen suunnittelun linjalla, mikä antoi hyvän pohjan lähteä myös tatuoimiseen. Nykäsen työskentelyssä näkyy vahva kiinnostus kuvalliseen kertomiseen. Tove Jansson, Antti Kuurne, Luke Vena, Lenni Lauha, muodostavat inspiraatiota Ella Nykäsen visuaaliselle ilmaisulle. (Haastattelu, 25.9.2025). Suomalaisessa tatuoimiskulttuurissa Nykäsen omien sanojen mukaan korostuu tatuointien graafisuus ja mustavalkoisuus, verrattuna esimerkiksi muuhun Euroopassa liikkuviin suuntauksiin (Haastattelu, 25.9.2025). Tulkintani mukaan myyttiset aiheet kuten metsänhenget, eläimet, jumalhahmot, heijastavat paitsi esteettistä kiinnostusta myös yksilöllistä suhdetta perinteeseen, luontoon ja henkilökohtaisiin uskomuksiin. Haastattelussa keskustelimme Nykäsen kanssa hänen tyyliinsä kehittymisestä muutaman vuoden sisällä. Omasta näkökulmastani huomaan tyyliin linjojen pehmentymistä, kaarevuuden lisääntymistä, minkä Nykänen totesi todeksi. Hän on itse muokannut tyyliään pehmeämpään suuntaan, osaksi laitteiden ja tekniikan kehittymisen sekä osittain oman mieltymyksen muuttumisen vuoksi (Haastattelu, 25.9.2025). Valitsin aineistooni suhteellisen uusia töitä, mutta myös yhden kuvan varhaisemmilta vuosilta.

Tutkimukseni aineistona on Ella Nykäsen tatuointityöt. Dokumentoitu valokuvina sekä julkaistu hänen taiteilijaportfoliossaan ja sosiaalisen median kanavissa. Lisäksi aineistoon kuuluu sekä Bauerin viisi että Nykäsen viisi teosta ja Nykäsen haastattelu, jotka auttavat tulkitsemaan

visuaalisia ja temaattisia²yhtymäkohtia. Haastattelu tarjoaa ensikäden tietoa taiteilijan työskentelystä, inspiraation lähteistä ja hänen omasta näkemyksestään tatuoinnin merkityksestä taiteen muotona. Aineiston rajaus on tehty siten, että se mahdollistaa syvällisen visuaalisen analyysin ja vertailun Bauerin teoksiin. Haastattelu toteutettiin Helsingissä Pine Art & Tattoo tatuointi studiolla 25.9.2025. Nykänen sai etukäteen tutkimuskysymykset ja haastattelu äänitettiin kahdella laitteella.

1.3 Menetelmät

Ikonografinen analyysi tarjoaa menetelmän, jolla voidaan tarkastella tatuointien kuvallisia sisältöjä ja symbolisia merkityksiä. Menetelmä pohjautuu Erwin Panofskyn klassiseen malliin, jossa kuvallinen ilme tulkitaan suhteessa sen kulttuuriseen ja historialliseen taustaan (ks. esim. Seppä 2012, 106–107). Koen tatuointien kohdalla, että ikonografinen lähestymistapa auttaa ymmärtämään, miten mytologiset symbolit kutepeikot, demonit, metsänolennot ja jumalhahmot muuntuvat nykytaiteen kontekstissa.

Tyylianalyysi osuudessa tulkitseen kirjan (Seppä 2012, *Kuvien tulkinta*) pohjalta aineistoa. Soveltaen Nykäsen tatuointien esteettisiä piirteitä, viivan käyttöä, sommittelua, muodon rytmiä ja valon sekä varjon olemusta. Tämä mahdollistaa vertaamisen John Bauerin visuaaliseen kieleen ja sen perintöön. Tyylin tarkastelu paljastaa, miten tatuointitaiteilija rakentaa omaa kuvallista identiteettiään, mutta myös, miten hän tietoisesti jatkaa pohjoismaisen kuvituksen perinnettä nykyaikaisin keinoin. Tutkimuksessa huomioidaan myös tatuointien konteksti, keho taiteen alustana ja se, miten tämä muuttaa kuvan merkitystä suhteessa perinteiseen taideteokseen. Keskityn tarkastelemaan yksittäisiä tatuointeja ja niiden visuaalisia yksityiskohtia. Kiinnitän huomiota esimerkiksi siihen, miten viivat muovaavat hahmojen liikettä ja ilmaisua tai miten sommittelu ohjaa katseen tiettyihin kohtiin kuvassa.

1.4 Aiempi tutkimus ja keskeiset käsitteet

Tatuointien tutkimus on siirtynyt antropologisesta näkökulmasta kohti kehollisuuden ja visuaalisen kulttuurin analyysijä. 1800- ja 1900-luvun alun tutkimuksessa tatuoinnit ymmärrettiin rituaalisina ja yhteisöllisinä merkkeinä, joita lähestyttiin kolonialistisesta näkökulmasta. (Gell 1993; Thomas 2014). Myöhemmin 1900-luvulla tutkimuksessa tarkasteltiin länsimaisten alakulttuurien tatuointeja identiteetin ja sosiaalisen erilaisuuden ilmentämisenä (DeMello 2000; Pitts 2003). 1990-luvulta lähtien tieteellinen kiinnostus on kohdistunut yksilölliseen kokemukseen, kehon politisoituneisiin merkityksiin ja tatuointien rooliin henkilökohtaisen identiteetin rakentamisessa (Sullivan 2001; Thompson 2015). Tämän lähestymistavan mukaisesti tatuointeja on alettu käsitteellistää itsensä vuoksi visuaalisena ilmaisun muotona, jonka ikonografiasta,

² ”Temaattisuus on lauseen informaatorakenteeseen liittyvä ilmaus, jolla tarkoitetaan teemana olevaa, teemalle ominaista tai joskus myös ylipäättään informaatorakenteeseen kuuluvaa” (Tieteen termipankki).

estetiikasta ja materiaalisuudesta keskustellaan monipuolisesti enemmän mediatutkimuksen yhteydessä (Friedman 2015; Lodder 2022). Aikaisempaa tutkimusta John Bauerista on ollut vaikeasti saatavilla, erityisesti sellaisilla kielillä, joita hallitsen riittävällä tasolla. Ella Nykäsestä ei puolestaan ole tehty lainkaan aiempaa tutkimusta. Myös tatuoinnin tarkastelu osana taidehistoriaa osoittautui haastavaksi, sillä aiheesta löytyvä tutkimusmateriaali on hyvin rajallista. Näistä syistä olen joutunut yhdistelemään eri teoreettisia lähestymistapoja ja soveltamaan saatavilla olevaa tutkimuskirjallisuutta poikkeuksellisen laaja-alaisesti tutkimus kysymyksien näkökulmasta.

Koen tatuoimisen olevan enemmän neula työskentelyä ja tatuointien kehollista prosessia. Suosin sanaa keho, ruumiin sijaan, koska tatuointeja otetaan eläviin kehoihin. Koen että, tässä yhteydessä sen olevan sopiva erottuma ruumiista, joka viittaisi kuolleeseen ruumiseen. Ystäväni sanoja lainaten, ”Ihminen kokee kehonsa jollain tavalla, mutta ruumis on aina sama” (Salla Talasterä 2025). Tatuoiija sana viittaa enemmän tatuoiijan ammattiin tai ammattina. Tatuointitaiteilija viittaa enemmän tatuointikuvan visuaaliseen tuotokseen, esimerkiksi kuvaan, joka ei ole vielä iholla tai valmis teos. Tatuointi on teos ja prosessin lopputulos kuten myös tatuointitaide, mutta tatuointitaiteesta voidaan puhua laajemmassa merkityksessä. Tutkiessani kävi ilmi, että tatuointiin liittyvä kirjallisuus on pääasiassa englanninkielistä, mikä pakottaa minut muodostamaan oman käsityksen tatuointeihin liittyvistä käsitteistä. Kaikkea ei ole käännetty ja avattu, kuten sana ”tattoo”, se sulkee sisäänsä monta eri merkitystä, jotka suomeksi voidaan ymmärtää eri sanoiksi. Nämä yllä avaamani käsitteet ovatkin materiaalieni pohjalta muodostetut ja itseni nyt suomentamat. Tatuointi on aina ollut myös identiteetin rakentamisen väline (Mun, Janigo ja Johnson 2012, 136–148). Kehon kautta ilmaistu kuvallinen kieli kertoo kantajansa arvoista, taustoista ja kuuluvuudesta yhteisöihin (Kuwahara 2004, 111–129). Tässä tutkimuksessa tatuointia tarkastellaan taiteen muotona, jossa yksilöllinen ja kulttuurinen identiteetti yhdistyvät. Myyttisen kuvaston kautta tatuointi voi myös toimia henkilökohtaisena rituaalina, joka liittyy kantajansa laajempaan kulttuuriseen kertomukseen (Suau³ 2025, 9–11).

Tutkimukseni sijoittuu taidehistorian ja visuaalisen kulttuurintutkimuksen rajapintaan (Seppä 2012, *Kuvien tulkinta*). Sen tavoitteena on selvittää, miten tatuointitaide voi toimia merkityksellisenä osana taiteellista traditiota ja miten pohjoismainen mytologia elää ja muuntuu nykyisessä visuaalisessa kulttuurissa. Tarkastelemalla Nykäsen taiteellista ilmaisua ja sen yhteyksiä John Bauerin perintöön, tutkimus avaa näkökulmia siihen, miten kuvallinen kieli voi ylittää aikakaudet ja materiaalit. Sekä miten taide jopa iholle tatuoituna, voi säilyttää yhteyden menneisyyden myytteihin ja tarinoihin.

³ Suau, 2025, 9–11.

2 Ikonografinen analyysi Nykäsen ja Bauerin teoksista

2.1 Kuvaston tarkastelu mytologian kautta

Ikonografinen lähestymistapa tarjoaa mahdollisuuden tarkastella Ella Nykäsen tatuointitaiteen kuvallista kieltä ja sen symbolisia merkityksiä suhteessa kulttuuriseen ja taidehistorialliseen traditioon. Syntyperältään saksalaisen taidehistorioitsijan Erwin Panofskyn (ks. Seppä 2012, 106–107) vuonna 1955 Yhdysvalloissa julkaiseman klassisen mallin mukaan, ikonografinen analyysi etenee kolmessa tasossa. Ensin tunnistetaan kuvalliset aiheet ja motiivit (kuten. metsänhenget, peikot, eläimet), toiseksi tulkitaan niiden yhteys historialliseen ja kulttuuriseen kontekstiin, kolmanneksi tarkastellaan teosten syvempää merkitysrakennetta (ks. esim. Seppä, 2012).

Tulkitsen, kuinka Nykäsen tatuoinneissa mytologinen kuvasto saa uuden, nykykulttuuriin kiinnittyvän ilmenemismuodon. Nykäsen tatuointien keskeisiä visuaalisia elementtejä ovat metsänolennot, eläinhahmot ja ihmisen ja luonnon rajapintaa kuvaavat muodot. Näiden motiivien juuret ovat pohjoismaisessa kansanperinteessä ja John Bauerin satukuvituksissa, joissa metsä toimii fyysisenä, että psykologisena tilana, todellisen ja kuvitteellisen välitulana (Mäkelä 2023; Halink 2019). Jönköpings läns museumin (2024) mukaan, Bauerin teoksissa ihmishahmot ja luonto sulautuvat yhdeksi kokonaisuudeksi. Tätä samaa orgaanista yhteyttä Nykänen toistaa tatuoinneissaan. Nykäsen viivankäyttö ja sommittelu tuovat esiin liikkeen ja rytmin, jossa ihmiskeho ja luonnon muodot muodostavat visuaalisen symbioosin ⁴(Hiltunen 2020, 15–18). Ikonografisesti Nykäsen käyttämät aiheet, kuten peikot, metsänhenget ja eläimet voi nähdä arkkityyppisinä symboleina, jotka ilmentävät alitajuisia ja kollektiivisia merkityksiä. Peikko ei toimi pelkästään satuolentona, vaan kuvaa ihmisen suhdetta tuntemattomaan, luonnon mysteeriiin ja omien sisäisten varjojensa kohtaamiseen. Nykäsen tulkinnassa nämä hahmot eivät näyttäydy uhkaavina vaan enemmän melankolisina ja inhimillisinä olentoina (Haastattelu 25.9.2025). Hänen tatuoinneissaan Bauerin ikonografia muuntuu enemmän intiimiksi ja henkilökohtaiseksi. Peikko, olento tai metsänhenki ei ole enää vain kuvallinen hahmo, vaan osa kehoa ja sen kautta osa yksilön identiteettiä. Tatuointi siirtää kuvaston kehon

⁴ ”Symbioosi, eli lajien välinen vuorovaikutussuhde, josta kumpikin osapuoli hyötyy.” (Tieteen termipankki 2024).

pinnalle ja muuttaa sen kantajan henkilökohtaisten merkitysten ja samaistumisen kohteeksi, ei enää pelkiksi kuviksi näytöllä tai paperilla.

Tatuointien värit on selkeä, musta toimii pääasiallisena värinä, jota punainen korostaa luoden kontrastia ja rytmiä. Tämä punamusta värimaailma luo voimakkaan visuaalisen jännitteen, jossa värit eivät ainoastaan toimi esteettisinä ratkaisuin, vaan ne tuovat lisäksi merkityksiä kantavina symboleina. Sommittelun tasolla punainen ohjaa katsetta ja luo liikettä, kun taas musta toimii kuvan rakenteellisena ja pysyvyyttä korostavana elementtinä (Ylikarjula, 2016, 45–47). Puna-musta värit herättää mielikuvissani pohjoiskarjalaisen perinnekuvaston, erityisesti ”muistojeni” ryijyjen ja tekstiilitaitteen vahvoista väriyhdistelmistä. Nykäsän mukaan hän on yleisesti ottanut inspiraatiota, Pohjois-Karjalaisesta väri maisemasta, erityisesti punaisesta ja mustasta (haastattelu, 25.9.2025). Karjalan Liiton (2024) mukaan ”punainen ja musta ovat Karjalan Liiton ja monien karjalaisjärjestöjen tunnuksien värejä”. Niiden symbolisen painon miellän ajatukseen juurista, perinteestä ja identiteetin jatkuvuudesta. Näin väriyhdistelmä toimii kulttuurisen muistamisen välineenä. Se kantaa mukanaan alueellista ja henkistä perintöä, joka heijastuu visuaalisessa muodossa myös nykytaiteen ja tatuointikulttuurin kentällä (Kuwahara 2005, 41–45). Kun mukaan otetaan teologian tohtori Simo Ylikarjulan toteamus, punainen väri symboloi elinvoimaa, verta ja tunteen voimaa, musta viittaa pysyvyyteen, maahan ja varjon olemukseen (Ylikarjula 2014, 45–47). Näiden värien yhteisvaikutus tuottaa symbolisen vastaparin, jotka käyvät jatkuvaa dialogia; elämä ja kuolema, liike ja pysähtyneisyys, valo ja varjo (Luennot, Palin, 2024; Dennisuk, luento, 2020). Tätä kautta Nykäsän teosten värimaailma voidaan kokea laajempaan kerronnalliseen rakenteeseen. Värit eivät vain täytä kuvapintaa, vaan rakentavat merkityssuhteita, jotka heijastavat sekä henkilökohtaisia, että kulttuurisia identiteettikerroksia. Nykäsän tatuoinneissa punamustan toisto saa myös henkilökohtaisen merkityksen, joka kytkeytyy hänen karjalaiseen perintöönsä (Haastattelu, 25.9.2025). Haastattelussa mainittu yhteys Karjalaan asettuu näin osaksi visuaalista kieltä, jossa väri toimii symbolisena siltana yksilön ja kollektiivisen muistin välillä. Väri voidaan liittää tässä yhteydessä osaksi kerrontaa. Se ei ainoastaan määrittele esteettistä ilmettä, vaan luo yhteyden kulttuuriseen jatkumoon, jossa perinne ja nykyisyys kietoutuvat yhteen.

2.2 Tatuointien kokemus

oen, että tatuoinnin kehollisuus muuttaa ikonografisen tulkinnan radikaalisti verrattuna kuvataiteeseen. Tatuoinnin erityisluonne kuvapintana tuo ikonografiseen tulkintaan uuden

ulottuvuuden. Toisin kuin maalauksessa, tatuoinnin merkitys rakentuu vuorovaikutuksessa kantajansa kanssa. Kuten Kuwahara (2005) ja Suau (2025) huomauttavat, tatuointi toimii sekä kulttuurisena tekstinä, että henkilökohtaisena rituaalina, jossa ihon pinta muuttuu identiteetin ja kokemuksen ilmaisualustaksi. Nykäsien tatuoinneissa tämä ulottuvuus korostuu. Myyttinen kuvasto ei ole ainoastaan esteettinen valinta, vaan osa kantajansa narratiivia ja suhdetta itseensä. Tatuointien kautta rakentuva identiteetti voidaan ymmärtää myös itsensä visuaalisena jatkeena. Mun, Janigo ja Johnson (2012) tarkastelevat tatuointia kehon ja minuuden välisenä rajapintana, jossa kuva toimii sekä itsetuntemuksen, että sosiaalisen merkityksen välittäjänä artikkelissaan. Nykäsien tatuointien ikonografia toimii juuri tällaisena rajapintana se edustaa siten sekä jatkuvuutta että muuntumista. Se yhdistää henkilökohtaisen tarinan ja kollektiivisen myyttisen kuvaston. Tässä mielessä tatuointi ei ainoastaan kuvaa menneisyyden myyttejä, vaan aktivoi ne eläväksi osaksi nykyihmisen identiteettiä ja kulttuurista itseymmärrystä. Bauerin luoma pohjoismainen kuvallinen kieli elää hänen teoksissaan edelleen, mutta siirtyy intiimiin, keholliseen ja osallistavaan muotoon. Tatuointi toimii yhdistäjänä menneisyyden myyttien ja nykyisen visuaalisen kulttuurin välillä (Kuwahara 2005, 111–136). Kuvana, joka ei ole vain nähty, vaan myös eletty ja kannettu.

Antropologiassa puhutaan konseptistä ”embodied memory” eli muisti, joka ei ole vain mielen sisällä vaan fyysisesti kehossa. Törmäsin käsitteeseen folkloristiikan tutkijan Pihla Maria Siim, (2016) tutkimuksessa ”Family stories untold: Doing family through practices of silence” (Siim 2016, 74-86). Tutustuin aiheeseen miettien tatuointia ja kehollista muistia. Tatuointia voi pitää rituaalina, mutta esimerkiksi itse koen tatuoinnit historiani karttana. Olen ottanut tatuointini ns. ”patch work”⁵ tyyliä, eli tavalla, jossa keholle kertyvät yksittäiset tatuoinnit muodostavat ”tilkkutäkkimäisen” kokonaisuuden. Tatuoinnit eivät ole osa yhtä suurta ennalta suunniteltua kuvaa, vaan kokoelma erillisiä elementtejä, jotka yhdessä luovat kenties kerroksellisen ja orgaanisesti kasvavan kokonaisuuden. ”Patch work” kokonaisuuksia voi ennalta suunnitella, kun henkilö ei halua isoja kokonaisuuksia. Koen tatuointien liittyvän johonkin elämäntapahtumaan, tunteeseen, vaiheeseen tai minän määrittelyyn, joka pysyy kantajan mukana ajallisesti ja fyysisesti. En ole yksin ajattelutapani kanssa. Keskustellessani ystäväni kanssa nousi muilta samankaltaisia ajatuksia, monella on enemmän pieniä tatuointeja kuin isoja kokonaisuuksia. Tatuoinnilla kannan mukanani muistoa, useita muistoja. En halua puhua omista tatuoinneistani kovin syvällisesti. Esimerkkinä haluaisin kertoa yhdestä tatuoinnista,

⁵ Termin ”patch work” jätän alkuperäkieliseen muotoonsa, sillä sen suora käänös ei välitä tarkasti tyylin visuaalista ja kulttuurisia merkityksiä, eikä säilytä termin vakiintunutta käyttöä alan kentällä.

jonka pohjalta päädyin Nykäsen tatuoitavaksi. Ensimmäistä kertaa, kun näin Nykäsen persoonallisen tyylin, tiesin haluavani tatuoinnin juuri häneltä. Muodot toivat mieleeni lapsuuteni satukirjat ja erityisesti Bauerin työt. Nykänen oli tehnyt usean susi aiheisen tatuoinnit, joten tiesin hänen tekevän ns. hyvää jälkeä, vaikka hän oli silloin vasta harjoittelijana studiolla. Halusin susi tatuoinnin, sillä sairastan Lupusta, sen nimi on kansankielellä punahukka. Mielestäni nimitys oli huvittava, hukka, tarinoissa oli usein susihukka. Lisäksi lapsena pelkäsin susia, ilman järkevää syytä. Lapsuuden pelko, sairauden nimitys ja satujen tarinat. Satutyylinen tatuointi sudesta oli mielestäni täydellinen yhtälö. Diagnoosi oli tuore, lopulliseen diagnoosiin päätyminen oli kestänyt kahdeksan vuotta. Prosessi oli vihdoin valmis ja halusin ”viimeistellä” myös henkisen prosessini, tatuointi tuntui sopivalta. Olin ottanut tatuointeja jo siellä täällä ympäri Suomea. Nyt ” uusi leima passiin”. Jotkut ihmiset kutsuvatkin tatuointeja vitsikkäästi leimoiksi. Näin päädyin kantamaan ihollani tätä uutta tatuointia. Se on osa kehoani ja tuntuu omalta. Se tiivistää sen, mistä tatuoinnin ikonografisessa erityisluonteessa on pohjimiltaan kyse. Kuva ei ole vain esteettinen merkki, vaan kehollinen muistijälki, joka kiinnittyy elämän hetkiin, tunteisiin ja kertomuksiin. Tatuointi muuttuu näin kuvan ja kantajansa yhteiseksi tilaksi, jossa menneisyys, identiteetti ja visuaalinen kieli punoutuvat yhteen sekä henkilökohtaisella että kollektiivisella tasolla (Suau,2025, 10–12). Tatuoinnin taustalla oleva merkitys jää omaksi tiedokseni, muut saavat nähdä vain hienon kuvan ihollani, joka taas saattaa tuoda heille omia mielikuvia ja tuntemuksia.

3 Tyylialalyysi ja lähiluku

3.1 Bauerin ja Nykäsen tyylien vertailu

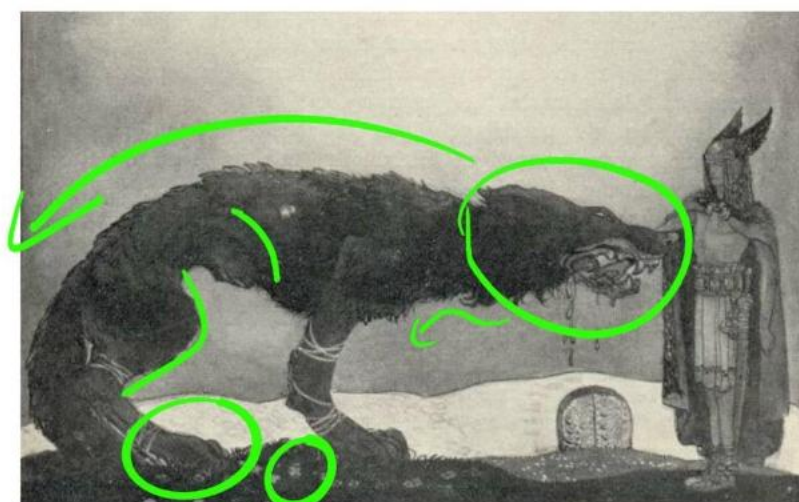
Lähilukua ja tyylialalyysiä hyödyntäen, käsittelen valittua kuvastoa. Havaintojeni pohjalta, myytteihin ja kansanperinteeseen pohjautuva kuvasto on saanut jalansijan nykyisessä tatuointitaiteessa. Tällainen kuvasto vetoaa syvään kulttuuriseen muistiin ja tarjoaa väylän yksilöllisen sekä yhteisöllisen identiteetin ilmaisulle (DeMello 2000, 17–43). Pohjoismaisessa kontekstissa mytologiset aiheet, kuten metsien henget, eläinhahmot ja jumalolennot toimivat symbolisina yhteyksinä menneisyyteen ja ympäröivään luontoon. Ne tarjoavat mahdollisuuden palauttaa näkyviin sellaista visuaalista ja henkistä perintöä, jota modernisaatio on osittain syrjäyttänyt (Halink 2019, 14–243). Tatuointitaiteessa myyttisen kuvaston suosio liittyy myös sen monimerkityksellisyyteen. Myyttiset symbolit kuten käärmeet, sudet (kuvat 1, 7, 8 ja 10), karhut, korpit (kuva 5.) ja puut voidaan tulkita henkilökohtaisina, tunnettuina merkkeinä tai viesteinä (Kuwahara, 2005, 62–88). Ne voivat kuvastaa voimaa, muodonmuutosta, suojaa tai luonnon kiertokulkua (Kuwahara 2005, 41–45). Tatuoinnin pysyvyys antaa näille symboleille erityisen painoarvon, se tekee menneestä perinteestä konkreettisesti osan kehoa ja identiteettiä (Mun, Janigo ja Johnson 2012, 136–148).

Huomioideni pohjalta sanoisin, että nykytaiteilijat hyödyntävät myyttejä usein keinona rakentaa tai tutkia omia kulttuurisia juuriaan. Myytti on kertomus, joka selittää maailmaa, sen syntyä, luonnonilmiöitä, jumalia tai ihmisen paikkaa maailmassa Halinkin kirjan pohjalta (2019). Tatuojat kuten Ella Nykänen ammentavat pohjoismaisesta mytologiasta visuaalista ja temaattista aineistoa, mutta muokkaavat sitä modernin esteettisen ajattelun kautta. Nykäsen teoksissa näkyy esimerkiksi John Bauerin kuvitusten perintö, jossa luonnon ja ihmisen välinen suhde on keskiössä. Toisin kuin Bauerin satujen kuvituksissa, tatuoinnin kontekstissa nämä elementit siirtyvät yksityiseen ja henkilökohtaiseen tilaan, iholle. Näin myyttisestä kuvastosta tulee osa kehon kautta ilmaistua identiteettiä, ei pelkästään esteettinen valinta.

Pohjoismaisten mytologioitten visuaaliset elementit tulkitsemme tunnistettavaksi usein maan ja luonnonläheisistä symboleista. Metsä toistuu kuvallisena tilana, jossa ihmisen ja luonnon rajat hämärtyvät (kuva 4.). Se ei näyttäytyä vain taustana, vaan elävänä ympäristönä, joka kantaa merkityksiä hiljaisuudesta, suojasta ja toisaalta salaperäisyydestä (Mäkelä 2023, 1–42). Mytologian eläinhahmot, kuten korpit, sudet ja hirvet, välittävät ajatuksia luonnon voimista ja niiden kanssa elämisestä. Ne eivät ole vain koristeellisia aiheita, vaan symbolisia olentoja, jotka kantavat mukanaan sekä yksilöllisiä, että kulttuurisia merkityksiä (Demello 2016, 114–116).

Tatuoinnin kontekstissa tällainen kuvasto toimii kehon ja identiteetin välisenä rajapintana, jossa henkilökohtaiset kokemukset yhdistyvät yhteiseen kulttuuriseen perintöön (DeMello 2000, 65–72). Tulkintani pohjalta Nykäsen tyyli eroaa monista muista samankaltaisia aiheita käsittelevistä tatuojista erityisesti sen graafisen ilmaisun ja sommittelun kautta (Haastattelu, 25.9.2025). Hänen viivansa ovat vahvoja, mutta ne säilyttävät orgaanisen liikkeen ja pehmeuden, mikä tuo mieleen klassisen kuvitustradition (Rosand 2002; Seligman 2016; Craig-Martin 1995). Nykäsen teoksissa korostuu keveyden ja rytmin tuntua. Myyttinen kuvasto ei näyttyä pelkästään tummasävyisenä tai mahtipontisena, vaan myös leikkisänä ja elävänä (kuva 9.). William Dennisukin opetuksen pohjalta kuvailtuna, viivalla on sielu, siinä missä viiva elää paksuuden tai ohuuden kohdissa. Se antaa viivalle liikkeen, sielun ja elämän, se tuo työhön eloa. (Luento: Dennisuk 2020; Rosand 2002; Seligman 2016; Craig-Martin 1995). Tämä tekee Nykäsen tuotannosta tunnistettavan ja omaleimaisen osan pohjoismaisen tatuointitaiteen kenttään. Samaa voi tunnistaa Bauerin töistä, niissä viivan eloisuus on pienempää, mutta eloisuus tuo niihin sen syvyyden, jonka havaitsen vertailllessani näiden kahden taiteilijan teoksia. Viivan eloisuutta harvoin pysähdytään miettimään tai havainnoimaan. Kun ymmärsin sen merkityksen, olen uudelleen ja uudelleen todennut, kuinka niin yksinkertaisella, kuten viiva, voi olla niin suuri merkitys sen tuomasta syvyydestä teoksiin. Syventyessä viivoihin ja niiden paksuuksiin, voidaan nopeasti todeta, kuinka Bauerin ja Nykäsen töissä on samankaltaisuutta.

Yllä olevissa lähikuvissa on merkittynä kohdenneet alueet, joihin erityisesti viitaan etsiesäni yhtäläisyyksiä kuvastosta. Kuvina tulkitsen niissä näkyvän vahvimmin kyseiset viivan samankaltaisuudet ja kerroksellisuuden. Nykäsen tyyllinen ilmaisu vahvistaa tätä merkitysten monikerroksisuutta. Hänen viivankäyttönsä on voimakasta, mutta samalla orgaanista ja rytmikästä. Sommittelun keveys ja liike luovat vaikutelman jatkuvasta muodonmuutoksesta. Kuva ei ole staattinen, vaan elää kehon ja kantajansa mukana. Viivallinen ilmaisu tuo mieleen klassisen kuvitustradition, mutta sen dynaamisuus ja graafisuus liittävät sen vahvasti nykytaiteen esteettiseen ryhmään (Rosand 1988; Berger 2007; Petherbridge 2010; Cooper ja Bolland 2017; Chaet 1983; Enstice ja Peters 2012; Smagula 2002; Lambert 1984; Kovats 2005; Mickelwright 2005).

Kuvissa 1, 8 ja 10 on selkeästi sama aihe, susi, kenties Fenrir⁶. Päät ovat todella samanlaiset muotokieleltään. Kasvit toimivat sivurooleissa ja kuvissa on samaan aikaan kauneutta, mutta myös karkeutta tai jopa groteskia⁷. Harjoittelijana tehdystä kuvasta 10. näkyy kehitys kuvaan 6. verrattuna, mutta samaan aikaan muotokieli pysyy samana. Nykäselle tyypillisellä tavalla hahmojen liike pysyy yllä, kun hahmojen jalat asettuvat ns. varpailla seisovaan asentoon, luoden pitempiä muotoja. Bauerin kuvituksissa näkyy sama elementti, kuten kuvassa 3. sekä 4.

⁶ ”Fenrir, (myös Fenris) oli skandinaavisessa mytologiassa valtava susi, joka aiheutti paljon surua ja tuhoa jumalten keskuudessa.” (Wikipedia, viitattu 27.11.2025).

⁷ ”Groteski, irvokas, eriskummallinen, vääristynyt; erityisesti ihmisen ulkonäön ja käyttäytymisen karikatyyrimäinen ja liioitteleva kuvaamistyyli.” (Tieteen termipankki, 25.11.2025).

Ensimmäinen keskeinen yhtäläisyys liittyy luonnon ja hahmon välisen rajan hämärtymiseen. Bauerin satukuvituksissa, metsä ympäröivine muotoineen sulautuu hahmoihin niin, että tausta toimii orgaanisena tilana, joka vaikuttaa henkilöhahmojen olemukseen. Nykänen soveltaa samaa periaatetta viivallisessa tatuointityylissään. Kasvit, eläimet ja inhimilliset hahmot rakentuvat yhteisestä rytmisestä viivarakenteesta, joka luo vaikutelman liikkeestä ja elävästä luonnosta. Molemmilla taiteilijoilla luonto muodostaa tilan, jossa olennot ovat osa suurempaa mytologista ekologista järjestystä (kuvat 5, 2 ja 4.).

Toinen yhtäläisyys liittyy hahmojen melankoliseen ja lempeään tunnelmaan. Bauerin peikot ja metsänhenget eivät ole yksiselitteisesti uhkaavia, vaan usein inhimillisiä ja jopa haavoittuvia. Nykäsen tatuoinneissa vastaava tunne syntyy kasvojen pehmeystä, viivan kaarevuudesta ja hahmojen asentojen joustavuudesta. Tämä ”inhimillistetty myyttisyys” luo visuaalisen sillan Bauerin kuvastoon, mutta kehollisessa kontekstissa se saa uudenlaisen intiimiyden. Tatuoitu olento on osa kantajansa identiteettiä, ei ulkopuolinen taruhahmo.

Merkittävin ero liittyy visuaaliseen dynamiikkaan ja viivalliseen painotukseen. Bauerin teoksissa viiva on hienovaraista, pehmeää ja osin maalauksellista. Bauerin ilmaisu perustuu valon ja varjon välisiin sävyihin. Nykäsen työskentely taas rakentuu graafisen viivan rytmiin, viiva on selkeä, kontrasti jyrkkä ja liikettä tuottava. Erityisesti paksuuden vaihtelu tuottaa viivaan eloa ja liikettä, mikä tekee kuvasta dynaamisemman kuin Bauerin staattisemmat satuasetykset. Tatuointialustana iho, pakottaa pelkistämään muotoja ja luomaan voimakkaampia rytmisiä elementtejä, jotta kuva säilyy selkeänä myös vuosien kuluttua.

Neljäs ero liittyy värin rooliin. Bauerin kuvituksissa väri on tunnelmanrakentaja. Sumuiset vihreät, harmaat ja ruskeat luovat metsäisen, symbolistisen maailman. Nykänen taas käyttää pääasiassa mustaa viivaa ja punaista aksenttiväriä. Punamusta värimaailma toimii sekä esteettisenä ratkaisuna, että kulttuurisena viittauksena, johon liittyy taiteilijan karjalaisen perinteen

painoarvo. Tässä mielessä väri saa tatuointitaiteessa jopa symbolisemman merkityksen kuin Bauerin teoksissa.

Kaiken kaikkiaan Panofskyn (1955, Seppä 2012) ikonografisen analyysin tasojen näkökulmasta Nykäsen tatuoinnit tarjoavat esimerkin siitä, kuinka visuaalinen symboliikka voi siirtyä esteettisestä havainnosta kohti syvempää merkitysrakennetta. Ensimmäisellä tasolla hänen kuvissaan toistuvat aiheet kuten metsänolennot, peikot, eläimet. Ihmisen ja luonnon rajapintaa kuvaavat muodot voi tunnistaa selvästi osaksi pohjoismaista kuvallista traditiota. Toisella tasolla nämä aiheet kiinnittyvät historialliseen ja kulttuuriseen kontekstiin. Metsä ja sen olennot toimivat yhteytenä luontoon, alitajuntaan ja myyttiseen ajatteluun. Kolmannella, syvemmällä tasolla Nykäsen teoksissa myyttiset symbolit saavat psykologisen ja eksistentiaalisen merkityksen, ne kuvastavat yksilön sisäisiä kokemuksia, muutosta ja yhteyttä luontoon. (ks. esim. Seppä 2012).

4 Johtopäätökset ja refketointi

Nykyisessä tatuointikulttuurissa on nähtävissä vahvoja yhteyksiä taidehistoriallisiin traditioihin. Monien nykytatuojien työskentely ammentaa klassisesta maalaustaiteesta, kuvitusperinteestä ja kansanperinteestä (Demello 2000, 44, 94–95). Näin ollen tatuointitaide ei ole irrallaan nykyaikaisen taiteen kentästä, vaan osallistuu siihen omilla esteettisillä ja temaattisilla keinoillaan. Tatuojia Nykäsen tuotanto tarjoaa tästä kiinnostavan esimerkin. Hänen teoksensa rakentuvat pohjoismaisen mytologian ja kansantaruston kuvaston varaan, ja niiden visuaalisessa ilmaisussa voidaan nähdä selkeä yhteys varhaisen 1900-luvun kuvitustaiteeseen, erityisesti ruotsalaisen John Bauerin satukuvituksiin. Vaikka Nykäsen tatuoinnit ovat graafisia ja pelkistettyjä, niiden kuvallinen logiikka asettuu samaan perinteeseen, jota Bauerin satukuvitukset edustavat. Bauerin tavoin Nykänen rakentaa pohjoismaisesta mytologiasta tunnistettavan symboli- ja hahmomaailman, mutta tekee sen modernin tatuointitaiteen keinoin. Kuten korostetun viivan, selkeiden kontrastien ja graafisten muotojen avulla. Yhteys ei siis ole tyyllinen, vaan ikonografinen ja temaattinen, se koskee sitä, miten mytologinen kuvasto järjestyy visuaaliseksi kokonaisuudeksi. Tulevaisuuden tutkimus voisi tarkastella laajemmin tatuointitaiteen ja kuvitustradition välisiä suhteita. Miten myyttinen kuvasto kiertää nykyaikaisen eri medioitten välillä ja millaisia kulttuurisia merkityksiä siihen liitetään eri yhteisöissä. Tässä mielessä tatuointitaide toimii rikkaana ja moniulotteisena tutkimuskohteena, joka yhdistää taidehistorian, ikonografian, kehollisuuden ja identiteetin kysymyksiä. Esimerkiksi tatuojia Nykäsen työssä pohjoismaisen mytologia ja kansantarusto yhdistyvät tatuoinnin nykykulttuurissa muokattuun ja yksilölliseen visuaaliseen tyyliin. Tällainen yhdistelmä mahdollistaa perinteisten tarinoiden ja kuvastojen säilyttämisen samalla, kun ne saavat uuden, nykyajan kontekstiin sijoittuvan merkityksen (Kuwahara 2005, 107–112). Visuaalisen ilmaisun uudistuminen on myös osa laajempaa kulttuurista ja taidehistoriallista jatkumoa. Taiteessa traditio ja innovaatio eivät pois sulje toisiaan, vaan vuorovaikuttavat muodostaen uusia merkityskenttiä. Tatuoinnit eivät ole vain katsottavia kuvia, vaan niitä voidaan myös koskettaa, kokea ja kantaa mukanaan. Tällainen visuaalinen kieli laajentaa perinteisen taidehistorian käsityksiä teoksesta ja sen tehtävistä. Se tarjoaa näkökulman siihen, miten taide voi toimia sekä henkilökohtaisena että yhteisöllisenä viestinä (Suau 2025, 9–11).

Kuvaluettelo

Voin käyttää John Bauerin kuvia tutkielmassani, koska tekijän oikeudet ovat vanhentuneet.

Kuva 1, otettu Wikipediasta ja on wikipedia commons, tekijänoikeuden alla käyttövapaa.

Kuva 2. kirjasta, Trollbunden: John Bauer och den magiska naturen, 2020. Kuva 3. kirjasta, Trollbunden: John Bauer och den magiska naturen, 2020. Kuva 4. Wikipediasta, wikipedia commons, oikeuden alla käyttövapaa. Kuva 5. kirjasta, Trollbunden: John Bauer och den magiska naturen, 2020.

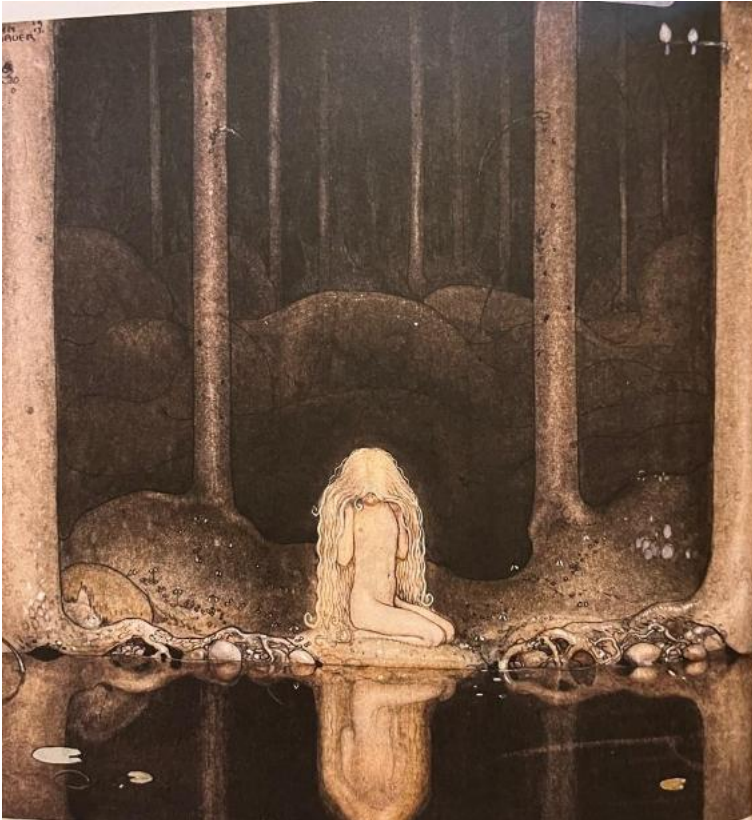
Nykäsen kuviin olen saanut käyttöluvan häneltä itseltään. Kuvat, joissa on henkilö, Nykäsen on saanut luvan käyttää kuvia sosiaalisessa mediassa, portfolioissa yms. Nykäsen ottamia kuvia tai hänen tabletilla tekemiä ”flash⁸” kuvia. Kuva 10. on itse kuvaamani ja Nykäsen luvalla osa tutkielmaani.

Bauer:

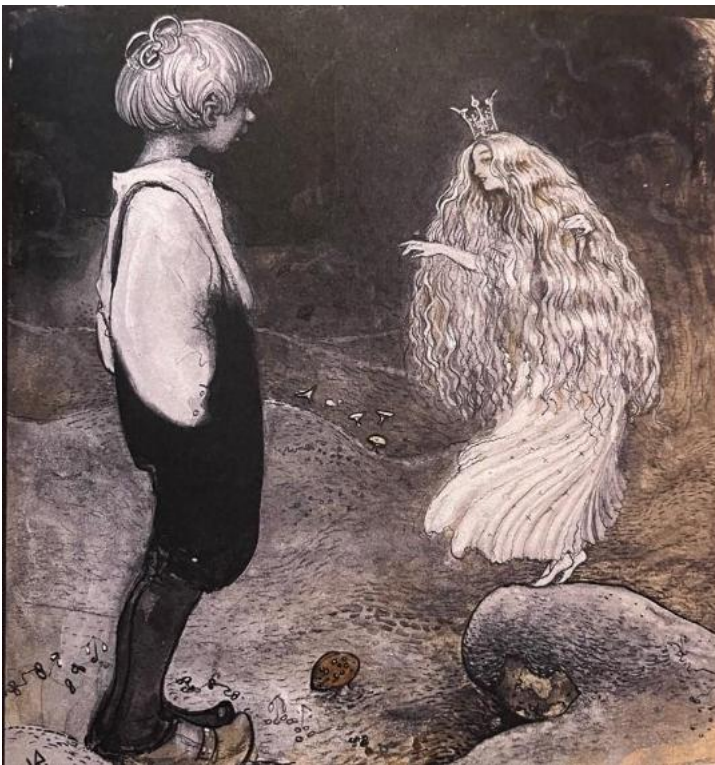

Kuva 1.(*Tyr och Fenrir*, 1911. Suom. *Tyr ja Fenrir*. maalaus, Nationalmuseum, Tukholma, Ruotsi.)

⁸ Flash kuva, on valmiiksi suunniteltu. Usein nopeasti ja edullisemmin toteutettavia tatuointeja, joita tarjotaan valmiina katalogista ilman erillistä suunnittelua.

Kuva 2. (*Tuvstarr*”, 1913. *Ännusitter Tuvstarr kvar och ser ner I vattnet*”, *Suomennokseni: Tuvstarr istuu yhä ja katsoo alas veteen*. Akvarelli. Malmö Konstmuseum, Ruotsi.)

Kuva 3. (*”Pojken och älvan*, 1907. ” *Suomennokseni: Poika ja keiju*. Akvarelli, guassi ja lyijykynä paperille, Malmö Konstmuseum, Ruotsi.)

Kuva 4. (*"The princess and the Trolls"*, 1913. Suom. *Prinsessa ja peikot*. Akvarelli, Ruotsin Kansallismuseon kokoelma, Tukholma, Ruotsi.)

Kuva 5. (*"Stören sjö grönkonung, Kråka grådrottning har råkat svälja taggiga abborrar, eljest mår hon förträffligt, sade Kotp svarte"*, 1912. Suomennokseni: *Suuri järven Vihreäkuningas, Varis harmaakuningatar on vahingossa niellyt piikkisiä ahvenia, muuten hän voi*

mainiosti, sanoi musta Korppi. Vesivärимаalaus, mahdollisesti Bauer- museossa, Jönköping, Ruotsi.)

Nykänen:

Kuva 6.

Kuva 7.

Kuva 8.

Kuva 9.

Kuva 10. 2023 alkuvuodelta, Nykäsen ollessa tatuointistudiossa harjoittelijana

Lähteet

Painamattomat lähteet:

Sini Puukon Henkilökohtainen arkisto. Nykänen, Ella 2024. Haastattelu, 25. syyskuuta 2025. Helsinki. Haastattelija: Sini Puukko.

Luento, s.a. 2018–2020. Marko Saarelainen ja Marja-Riitta Siimala, Riveria. Outokumpu.

Luento: Drawing..., 2020. William Dennisuk, Lappeenrannan ammattikorkeakoulu LAB. Lappeenranta.

Luento: Golden age..., 2024–2025, Viola Parente-Čapkov, Turun Yliopisto. Turku.

Luento: Kuva, tila, materia, Teoria. Tutta Palin, s.a. 2024, Turun yliopisto. Turku.

Internet lähteet:

Jönköpings läns museum. 2024. John Bauer. Saatavilla: <https://jonkopingslansmuseum.se/john-bauer/> (8.11.2025).

Karjalan Liitto ry 2025. "Karjalan tunnukset." Karjalaisuus. <https://www.karjalanliitto.fi/karjalaisuus/karjalan-tunnukset.html> (5.11.2025).

Tieteen termipankki 25.11.2025. (<https://tieteentermipankki.fi/>) (tarkistettu 25.11.2025).

Wikipedia, Fenrir, <https://fi.wikipedia.org/wiki/Fenrir>, (viitattu 27.11.2025).

OpenAI 2025. ChatGPT (GPT-5). <https://chat.openai.com/> (Tarkistettu 5.11.2025). Työskentelyssä käytin ChatGPT-sovellusta apuna tekstin jäsentämisessä ja kielenhuollossa. Tekoäly toimi vain kirjoittamista tukevana työkaluna (lukihäiriön tukena, oikeinkirjoituksen tarkistamisessa). Turun yliopiston linjauksen mukaisesti (vararehtorin linjausta Tekoäly tutkimuksessa (19.12.2023, TY/999/2023).

Kirjallisuus:

Berger, John, 2007. *Berger on Drawing*. Edited by Jim Savage. Aghabullogue: Occasional Press.

Björklund, Heidi, Hiltunen, Kaisa, Purhonen, Jenna, Rainio, Minna, Sääsilahti, Nina & Vallius, Antti (toim.) 2020. *Luontosuhteiden luonto: Taiteentutkimuksen ja ekologian näkökulmia*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Chaet, Bernard. *The Art of Drawing*. 2nd ed. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1978. (3rd ed. Harcourt Brace Jovanovich, 1983.) ISBNs vary by edition.

- Cooper, Tarnya, and Charlotte Bolland, 2017. *The Encounter: Drawings from Leonardo to Rembrandt*. London: National Portrait Gallery Publications.
- Craig-Martin, Michael, 1995. *Drawing the Line: Reappraising Drawing Past and Present* (National Touring Exhibition catalogue). London: South Bank Centre / Hayward Gallery Publishing.
- DeMello, Margo (toim.) 2000. *Bodies of Inscription: A Cultural History of the Modern Tattoo Community*. Durham: Duke University Press.
- DeMello, Margo (toim.) 2016. *Mourning Animals: Rituals and Practices Surrounding Animal Death*. East Lansing: Michigan State University Press.
- Druker, Elina & Kümmerling-Meibauer, Bettina (toim.) 2023. *Photography in Children's Literature*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Enstice, Wayne, and Melody Peters, 2012. *Drawing: Space, Form, and Expression*. 4th ed. Upper Saddle River, Pearson.
- Friedman, Anna Felicity, 2015. *The World Atlas of Tattoo*. New Haven: Yale University Press.
- Gell, Alfred, 1993. *Wrapping in Images: Tattooing in Polynesia*. Oxford: Clarendon Press.
- Gunnar Lindqvist, 1979. *John Bauer* (elämäkerta). Stockholm: Liber Förlag.
- Halink, Simon, 2019. Toim. *Northern Myths, Modern Identities: The Nationalisation of Northern Mythologies since 1800*. Leiden: Brill.
- Kovats, Tania, 2005. ed. *The Drawing Book: A Survey of the Primary Means of Expression*. London: Black Dog Publishing.
- Kuwahara, Makiko 2005. *Tattoo: An Anthropology*. Oxford: Berg.
- Lambert, Susan, 1984. *Drawing: Technique & Purpose* (Victoria & Albert Museum exhibition catalogue). London: Trefoil / H.M. Stationery Office.
- Lodder, Matt, 2022. *Painted People: Humanity in 21 Tattoos*. London: HarperCollins.
- Micklewright, Keith, 2005. *Drawing: Mastering the Language of Visual Expression*. London: Laurence King Publishing.
- Mun, Ji Hye, Janigo, Kristina A. & Johnson, Kim K. P. 2012. "Tattoo and the Self." *Clothing and Textiles Research Journal* 30, s 134–148.

- Mäkelä, Heidi Henriikka, 2023, *Metsäjooga, metsään liittyvä uushenkisyys ja kalevalaisen muinaisuuden muistaminen*. Tietolipas, Nro 279, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki, Sivut 134–169.
- Petherbridge, Deanna, 2010. *The Primacy of Drawing: Histories and Theories of Practice*. New Haven: Yale University Press.
- Pitts, Victoria, 2003. *In the Flesh: The Cultural Politics of Body Modification*. New York: Palgrave Macmillan.
- Rech, Carina and Sidén, Karin, 2020. Bauer, John A., with Prins Eugens Waldemarsudde. *Trollbunden: John Bauer och den magiska naturen*. Stockholm: Prins Eugens Waldemarsudde.
- Rosand, David, 1988. *The Meaning of the Mark: Leonardo and Titian*. Lawrence, KS: Spencer Museum of Art, University of Kansas.
- Rosand, David, 2002. *Drawing Acts: Studies in Graphic Expression and Representation*. Cambridge; New York: Cambridge University Press.
- Seppä, Anne 2012. *Kuvien tulkinta: menetelmäopas kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tulkitsijalle*. Helsinki: Gaudeamus.
- Seligman, Isabel, 2016. *Lines of Thought: Drawing from Michelangelo to Now*. London: Thames & Hudson (for the British Museum).
- Siim, Pihla Maria, 2016. *Family stories untold: Doing family through practices of silence*. University of Tartu.
- Smagula, Howard J, 2002. *Creative Drawing*. 2nd ed. London: Laurence King.
- Suau, Nuria 2023. *Curar la piel*. Barcelona: Editorial Anagrama, suomennettu: Emmi Ketonen, 2025, *Ihoon piirretty*. Helsinki: Kosmos.
- Sullivan, Nikki, 2001. *Tattooed Bodies: Subjectivity, Textuality, Ethics*. Westport: Praeger.
- Thomas, Nicholas, 2014. *Body Art*. London: Thames & Hudson.
- Thompson, Beverley Yuen, 2015. *Covered in Ink: Tattoos, Women, and the Politics of the Body*. New York: New York University Press.
- Valkonen, Markku, Valkonen, Olli, 1984. *Suomentaide 3: Kultakausi*.
Porvoo: WSOY.

Ylikarjula, Simo 2014. *Värillä on väliä: värien symboliikkaa ja merkityksiä*. Helsinki: Katharos Oy.